

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl soudcem Mgr. Kamilem Tojnerem v právní věci

žalobkyně:

1. O. V.,
nar.,
2. nezl. K. V.,
nar.,
obě státní příslušností Ukrajina,
obě zastoupeny Mgr. Umarem Switatem, advokátem,
sídlem Dědinova 2011/19, Praha 4,

proti

žalovanému:
politiky

Ministerstvo vnitra České republiky, Odbor azylové a migrační
sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7,

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 14. 10. 2020, č. j. OAM-509/ZA-ZA11-LE26-2020,

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 14. 10. 2020, č. j. OAM-509/ZA-ZA11-LE26-2020, se ruší a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Žalobkyně se jménem svým a své nezletilé dcery (dále jen „žalobkyně“) domáhá zrušení v záhlaví uvedeného rozhodnutí žalovaného, jímž bylo podle ustanovení § 25 písm. i) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu (dále jen „zákon o azylu“) zastaveno řízení o její žádosti o udělení mezinárodní ochrany, neboť žádost byla shledána nepřipustnou dle § 10a odst. 1 písm. e) zákona o azylu.
2. Žalobkyně uvádí, že dle žalovaného sdělila totožné důvody, které zmiňovala v předchozí žádosti. Je nesporné, že jde již o druhou žádost, nicméně podle žalobkyně žalovaný nedostatečně zkoumal poměry žalobkyně a její dcery, které se v mezidobí změnily, a řízení zastavil. Dcera chodí v ČR na základní školu, hovoří perfektně česky, má zde veškeré vazby se spolužáky apod. Žalobkyně se nemá do vlasti kam vrátit, nemá s dcerou na Ukrajině již žádné vazby. Žalovaný pochybil, pokud neprovedl s žalobkyní nový pohovor, na kterém by umožnil uplatnit nové skutečnosti a poučil by o vadách žádosti. Nezletilá je schopna k věci sdělit svůj názor. Obě žalobkyně mohou uvést nové podstatné skutečnosti. K zastavení řízení došlo předčasně, postup byl nezákonný. Skutkový stav zjištěný žalovaným nemá oporu ve správním spise. Správní orgán je povinen vycházet z podkladů, které obsahuje správní spis. Dle žalobkyně není součástí správního spisu rozhodnutí o první žádosti. Rozhodnutí je nepřezkoumatelné a nesprávné. Dle žalobkyně nemá otec nezletilé o ni zájem, otec žije na Ukrajině. S dcerou se otec nestýká, nepřispívá na její výživu. Na Ukrajině by se žalobkyně s dcerou ocitly jako cizinky bez přístřeší. Nemají tam žádné známé a nepomohly by jim ani státní orgány. Návrat by oběma žalobkyním způsobil trauma. V ČR naproti tomu mají vytvořeno zázemí. Žalovaný se podle žalobkyně dostatečně nezabýval aktuální situací v zemi původu. Žalobkyně nesouhlasí s tím, že by uváděla totožné motivy neochoty se na Ukrajinu vrátit, žalovaný jí nedal šanci svá tvrzení doplnit. Je dle ní možné se důvodně domnívat, že by na Ukrajině mohla být s dcerou vystavena vážné újmě. Žalovaný vycházel z neaktuálních informací. Závěr žalovaného je spekulativní, není podložen důkazy. Aniž by si žalovaný opatřil potřebné podklady a žalobkyně vyslechl, konstatoval, že se od jejich přechodí žádosti situace v zemi nezměnila natolik, aby to mělo vliv na posouzení žádosti. Žalobkyně byly zkráceny na právu na spravedlivý proces. Žalobkyně je samoživitelkou, návratu se obává ona i dcera. Žalovaný dle žalobkyně pochybil, pokud pouze tendenčně vycházel z podkladů z předchozího řízení. Informace z roku 2017 neodrážejí aktuální stav. Na území ČR mají pevný vztah se sestrou žalobkyně. Bylo povinností žalovaného provést řádné dokazování. Důkazy jednoznačně vypovídají o osobní situaci žalobkyň, situaci v zemi, neochotě tamních státních orgánů pomoci. V případě neudělení mezinárodní ochrany jim hrozí fyzická i psychická újma. Poukazují také na ekonomické poměry v zemi, které souvisejí s náboženskými a politickými, mohly by být dány důvody zvláštního zřetele hodné. Žalovaný porušil zásadu materiální pravdy. Jeho informace jsou neaktuální. Nezabýval se meritem věci. Problémem je politické napětí, chudoba obyvatelstva, násilí páchané na ženách a neschopnost státních orgánů tyto problémy řešit. Mohl by zde být důvod pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu i 14 zákona o azylu. Žalovaný porušil čl. 33 Úmluvy o právním postavení uprchlíků.
3. Žalovaný navrhl zamítnutí žaloby. Žalobkyně neuvedla žádnou novou skutečnost a odkazuje na poskytnutí údajů k žádosti, kde žalobkyně výslovně uvedla, že o mezinárodní ochranu žádá ze stejných důvodů jako v řízení minulém. Mezinárodní ochrana je výjimečným institutem. Co se týče žalobkyní tvrzených vazeb, které spolu s dcerou v ČR má, a nepříznivé situace na Ukrajině, tyto skutečnosti nelze z hlediska mezinárodní ochrany považovat za relevantní. K námitce žalobkyně, že správní orgán pochybil, neboť s

ní a její dcerou neprovedl pohovor, žalovaný odkazuje na rozsudek NSS č. j. 6 Azs 66/2017 ze dne 13. 9. Nebyl shledán důvod pro opakované meritorní posuzování žádosti ve vztahu k jí uváděným důvodům, neboť žalobkyně neuvedla žádnou novou skutečnost ve smyslu zákona o azylu, která by odůvodňovala opětovné vedení správního řízení a opětovné hodnocení důvodů odchodu žalobkyň z vlasti a obav z návratu. Na Ukrajině od poslední meritorně posuzované žádosti nedošlo ani k žádné změně, která by mohla představovat novou skutečnost ve smyslu § 11a odst. 1 písm. b) zákona o azylu. Správní orgán považuje napadené rozhodnutí za zákonné, přezkoumatelné, vycházející z dostatečně zjištěného stavu věci a respektující ustálenou judikaturu.

4. Městský soud v Praze přezkoumal napadené rozhodnutí a jemu předcházející řízení a po zhodnocení uvedených skutečností dospěl k závěru, že žaloba je důvodná.
5. Soud vyšel v dané věci mj. z následujících ustanovení právních předpisů:
6. Podle § 10a odst. 1 písm. e) zákona o azylu *žádost o udělení mezinárodní ochrany je nepřipustná, podal-li cizinec opakovanou žádost o udělení mezinárodní ochrany, kterou ministerstvo posoudilo jako nepřipustnou podle § 11a odst. 1“*
7. Podle § 10a odst. 2 zákona o azylu *je-li žádost o udělení mezinárodní ochrany nepřipustná, neposuzuje se, zda žadatel o udělení mezinárodní ochrany splňuje důvody pro udělení azylu nebo doplňkové ochrany.“*
8. Podle § 11a odst. 1 zákona o azylu platí, *že podal-li cizinec opakovanou žádost o udělení mezinárodní ochrany, ministerstvo nejprve posoudí přípustnost opakované žádosti o udělení mezinárodní ochrany, a to, zda uvedl nebo se objevily nové skutečnosti nebo zjištění, které a) nebyly bez vlastního zavinění cizince předmětem zkoumání důvodů pro udělení mezinárodní ochrany v předchozím pravomocně ukončeném řízení a b) svědčí o tom, že by cizinec mohl být vystaven pronásledování z důvodů uvedených v § 12 nebo že mu hrozí vážná újma podle § 14a.“*
9. Podle § 25 písm. i) zákona o azylu: *„Řízení se zastaví, jestliže je žádost o udělení mezinárodní ochrany nepřipustná.“*
10. Jádrem námitek žalobkyně je její nesouhlas s tím, že její opakovanou žádost žalovaný posoudil jako nepřipustnou dle § 10a odst. 1 písm. e) zákona o azylu a řízení proto zastavil. S tímto postupem žalobkyně nesouhlasí, neboť je přesvědčena, že jsou v jejím případě dány relevantní nové skutečnosti, které jsou důvodem pro opětovné meritorní posouzení žádosti.
11. Institut opakované žádosti představuje ve světle judikatury Nejvyššího správního soudu možnost opětovného meritorního posouzení žádosti, avšak pouze v odůvodněných případech. Dle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 6. 2009 č. j. 9 Azs 5/2009 - 65: *„Institut opakované žádosti o udělení mezinárodní ochrany neslouží k upřesňování či skutkovému doplňování předchozí žádosti.“* Aby mohla být žádost meritorně posouzena, bylo třeba, aby uvedla nebo aby se objevily nové skutečnosti předpokládané zákonem o azylu. Ten stanoví dvě podmínky, které musí nové skutečnosti splňovat. Musí jít o skutečnosti, které bez zavinění žadatele nebyly v původním řízení zkoumány, a dále musí jít o takové skutečnosti, na základě kterých se lze domnívat, že by žadatel mohl být pronásledován ve smyslu § 12 zákona o azylu nebo že by mu mohla hrozit vážná újma dle § 14a zákona o azylu. Dle žalovaného se v případě žalobkyně o nové tvrzené skutečnosti

nejedná, současně vyhodnotil situaci v zemi tak, že se žádné nové relevantní skutečnosti neobjevily, žádost shledal nepřipustnou a řízení zastavil.

12. K námitce, že nebyl s žalobkyní či dcerou proveden pohovor, soud uvádí, že podle § 23 odst. 2 písm. b) zákona o azylu se pohovor neprovádí, *byla-li podána opakovaná žádost o udělení mezinárodní ochrany; v takovém případě ministerstvo umožní sdělit důvody žádosti o udělení mezinárodní ochrany písemně nebo jiným vhodným způsobem*. V daném případě sice pohovor proveden nebyl, nicméně žalovaný postupoval v souladu se zákonem. Žalobkyni bylo umožněno sdělit relevantní skutečnosti v rámci sdělení údajů ke druhé žádosti.
13. Co se týče posouzení nově tvrzených skutečností, soud se ztotožňuje s žalovaným, že takové skutečnosti uvedeny žalobkyní ke druhé žádosti nebyly. Žalobkyně ke druhé žádosti uvedla, že žádá jménem svým i dcery ze stejných důvodů jako v předchozí žádosti. Poté, co se rozvedla s manželem, již na Ukrajině nic nemá a nemá se kam vrátit. Žalobkyně zde chce zůstat, dcera zde chodí do školy, žalobkyně zde má sestru. Jiné důvody neuvedla. První žádost byla žalobkyní odůvodněna tím, že se rozvedla s manželem, který jí nijak nepomáhá. Vše sebral, zůstala s dcerou sama. Protože prožívají těžké období, v ČR má sestru, rozhodla se přijet sem, protože zde dle jejího názoru bude dceři lépe. Jiné důvody nesdělila. Manžel i doma vždy obtěžuje, nahlásila to na policii, raději odjela.
14. Žalovaný ve svém odůvodnění rozhodnutí předně poukázal na to, že motivy žalobkyně k podání druhé žádosti jsou shodné, jako byly u první žádosti, což i žalobkyně sama potvrdila. Důvody měly být konkrétně rozvod s manželem, skutečnost, že v ČR má žalobkyně sestru a že by chtěla zajistit lepší podmínky pro dceru. Žalovaný konstatoval, že žádná z tvrzených skutečností nenásvědčuje tomu, že by měla žalobkyním ve vlasti hrozit vážná újma nebo pronásledování ani taková skutečnost z ničeho nevyplynula.
15. Soud k danému uvádí, že s výše uvedeného je zjevné, že žalobkyně k údajům ke druhé žádosti sama výslovně uvedla, že její důvody pro podání žádosti jsou stejné jako v případě žádost první. Pokud sdělila, že po rozvodu již na Ukrajině nic nemá a nemá se kam vrátit, pak soud uvádí, že o rozvodu žalobkyně hovořila i již v první žádosti. Je tedy zřejmé, že od rozvodu žalobkyně již uplynula delší doba, o novou skutečnost se v žádném případě nejedná. Taktéž fakt, že má v ČR žalobkyně sestru a chce zde s dcerou zůstat za účelem zajištění lepších životních podmínek, nepředstavuje nová tvrzení.
16. Žalovaný vycházel při posouzení situace na Ukrajině z podkladů, které uvedl na straně dvě rozhodnutí, přičemž pro posouzení bezpečnostní a politické situace na Ukrajině žalovaný vycházel z Informace OAMP MV ČR Hodnocení Ukrajiny jako bezpečné země původu ze dne 8. 8. 2020 a Informace Ministerstva zahraničních věcí ČR č. j. 131227-6/2019-LPTP ze dne 15. 8. 2019. Námitku ohledně nedostatečnosti těchto podkladů soud neshledal důvodnou, neboť ke dni vydání rozhodnutí se jednalo o podklady adekvátní a aktuální.
17. Přestože soud dle § 75 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, (dále jen „s. ř. s.“) napadené rozhodnutí a jemu předcházející řízení posuzuje v mezích uplatněných žalobních bodů a vychází ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu, není takový postup bezvýjimečný a za určitých okolností může dojít k prolomení tohoto principu. Konkrétně jde o situaci, kdy je v souladu s čl. 10 Ústavy přímo aplikován čl. 2 a 3 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod. Dle usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 11. 2016, č. j. 5 As 104/2013 -46: *„je třeba pod úhlem mezinárodněprávní zásady ‚non-refoulement‘ vykládat tak, že stanoví závazek České republiky nevystavit žádnou osobu, jež podléhá její jurisdikci, újmě,*

která by spočívala v ohrožení života či vystavení mučení nebo nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání, a to např. tím, že bude vyhoštěna či v důsledku jiných okolností donucena vycestovat do země, kde by jí taková újma hrozila.“

18. Ve zde řešené věci je konkrétně třeba zohlednit, že v zemi původu žalobkyně došlo po vydání rozhodnutí k významné změně poměrů, kdy v zemi probíhá válečný konflikt, přičemž tato skutečnost je nesporná a obecně známá. Za aktuální situace na Ukrajině by mohl být návrat žalobkyně s dcerou na Ukrajinu v rozporu se zásadou non-refoulement.
19. Žalovaný při svém rozhodování vycházel z informací o Ukrajině, které však nemohly reflektovat současnou situaci v zemi, kde aktuálně probíhá válečný konflikt, který zasahuje celé území Ukrajiny. Za nynější situace je zjevné, že nelze Ukrajinu považovat za bezpečnou zemi.
20. K tomu soud odkazuje na rozhodnutí Nejvyššího správního soudu č. j. 1 Azs 36/2022 – 31, ze dne 24. 3. 2022, v němž uvedl: *„Při soudním přezkumu se přitom soud k námitce neaplikovatelnosti § 16 odst. 2 zákona o azylu zabývá kromě existence vyvratitelné domněnky, že pro daného žadatele země původu není bezpečná, také tím, zda daná země splňuje jednotlivá kritéria bezpečnosti, jak je vymezuje Příloha I procedurální směrnice a § 2 odst. 1 písm. k) zákona o azylu. Zkoumá také, zda informace o zemi původu založené ve správním spisu dokládají, že tato země skutečně splňuje kritéria bezpečnosti. Dle všeobecně známých informací o změně bezpečnostní situace na Ukrajině je zřejmé, že v zemi dochází k hrozbě z důvodu svévolného násilí v případě mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu, a celé území Ukrajiny proto nadále nesplňuje jedno z kritérií bezpečnosti. Informace o zemi původu založené ve spise a pocházející z dubna a srpna 2020 z logiky věci (neboť napadené rozhodnutí i napadený rozsudek byly vydány před počátkem války, která zasáhla celé ukrajinské území) nemohou dokládat, že Ukrajina tato kritéria splňuje. Nemůže proto obstát teze, že Ukrajina je bezpečnou zemí původu (k tomu obdobně rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 3. 2022, č. j. 10 Azs 537/2021 - 31). Nic na tom nemění ani skutečnost, že její území se s výjimkou poloostrova Krym a částí Doněcké a Luhanské oblasti pod kontrolou proruských separatistů nachází na seznamu bezpečných zemí původu stanovených ve vyhlášce č. 328/2015 Sb. Je na žalovaném, aby vyhlášku novelizoval. Ostatně čl. 37 odst. 2 procedurální směrnice ukládá členským státům zajistit pravidelný přezkum situace ve třetích zemích označených jako bezpečné (a § 86 odst. 4 zákona o azylu stanoví, že žalovaný je povinen přezkoumat seznamy zemí stanovené vyhláškou nejméně jedenkrát v kalendářním roce).*
21. *S ohledem na změnu bezpečnostní situace, která je všeobecně známou skutečností, a ke které soud přihlédl, přestože nastala až po vydání rozsudku krajského soudu, neboť stěžovatelčin nucený návrat do země původu by mohl být v rozporu se zásadou non-refoulement, bude nyní povinností žalovaného, aby se žádostí stěžovatelky meritorně zabýval. Není tedy nadále na místě, aby postupoval podle § 16 odst. 2 zákona o azylu, neboť Ukrajinu již nelze považovat za bezpečnou zemi původu. Nejvyšší správní soud nepředjímá, jak žalovaný žádost meritorně posoudí, přestože existence důvodných obav z hrozby vážné újmy v podobě vážného ohrožení života civilisty nebo jeho lidské důstojnosti z důvodu svévolného násilí v situaci mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu odůvodňuje (při splnění dalších podmínek) udělení doplňkové ochrany podle § 14a ve spojení s § 14a odst. 2 zákona o azylu.“*
22. Citované rozhodnutí se sice vztahuje k zamítnutí zjevně nedůvodné žádosti podle § 16 odst. 2 zákona o azylu, avšak závěry ohledně hodnocení Ukrajiny jako bezpečné země, jsou plně relevantní i pro zde řešenou věc. Soud tak má za to, že návrat žalobkyně by mohl

být v rozporu s mezinárodními závazky, konkrétně zásadou non - refoulement. Nyní proto bude povinnost žalovaného, aby se žádostí žalobkyně zabýval meritorně ve smyslu výše uvedeného.

23. Soud z důvodů shora uvedených napadené rozhodnutí zrušil podle § 76 odst. 1 písm. b) s. ř. s. z důvodu, že skutkový stav, který vzal správní orgán za základ napadeného rozhodnutí, vyžaduje zásadní doplnění, a věc podle § 78 odst. 4 s. ř. s. vrátil žalovanému k dalšímu řízení, kdy žalovaný je vázán výše vysloveným názorem soudu.
24. Výrok o nákladech řízení je odůvodněn ustanovením § 60 odst. 1 s. ř. s., žalobkyně byla úspěšná, soud jí přesto náhradu nákladů nepřiznal, neboť úspěch žalobkyně je dán výhradně změnou okolností v její zemi původu, kterou nemohla ona ani žalovaný předvídat. V tomto smyslu si soud dovoluje odkázat na závěry Nejvyššího správního soudu uvedené v jeho rozhodnutí ze dne 28. 4. 2022, č. j. 8 Azs 343/2021-31, ve kterém soud uvedl, že: *„V případě, že Nejvyšší správní soud zruší rozsudek krajského (městského) soudu a současně zruší i rozhodnutí správního orgánu dle § 110 odst. 2 s. ř. s., je povinen rozhodnout kromě nákladů řízení o kasační stížnosti i o nákladech řízení, které předcházelo zrušenému rozhodnutí městského soudu (§ 110 odst. 3 věta druhá s. ř. s.). Při rozhodování o náhradě nákladů řízení vychází soudní řád správní z celkového úspěchu ve věci (§ 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s.). Z tohoto hlediska byl úspěšný stěžovatel. Soud nicméně v souladu se svou předchozí judikaturou v obdobných věcech (viz např. výše již citované rozsudky sp. zn. 8 Azs 55/2022 a sp. zn. 1 Azs 36/2022) rozhodl o nepřiznání náhrady nákladů řízení stěžovateli podle § 60 odst. 7 ve spojení s § 120 s. ř. s. Zvážil přitom, že stěžovatel je v řízení o kasační stížnosti procesně úspěšný toliko z důvodu změny bezpečnostní situace na Ukrajině, kterou nemohli předvídat žalovaný ani městský soud.“* Žalovanému náhrada nákladů nenáleží.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud. Pokud svým významem kasační stížnost podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele, odmítne ji Nejvyšší správní soud pro nepřijatelnost (§ 104a odst. 1 s. ř. s.).

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s.ř.s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Praze dne 16. 5. 2022

Mgr. Kamil Tojner v.r.
Soudce

Shodu s prvopisem potvrzuje: K. T.